HOMAN

Cena s pierasyłkaj i dastaŭkaj da chaty: na 1 hod—4 m. 80 fen., na ½ hodu—2 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies.—40 f.

Biełaruskaja Wilenskaja časopiś wychodzić dwa razy ŭ tydzień: u aŭtorki i piatnicy.
Adres redakcii: Wilnia, Wilenskaja 33.
Adres administracii i ekspedycii: M. Stefanskaja 23.

CENA ABWIESTAK.
Na 4-aj staranie za radok drobnymi literami — 25 fen.; drobnyje abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci — 60 fen. za liniejku drobnym drukam.

№ 53 (249) Hod III. Wilnia, 9 lipnia 1918 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

Telehramy.

8 lipnia.

Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha: Artyleryjskaja čynnaść krapčeła ŭ wiečary. U načy jana momentami dachodziła wialikaj siły. Ažyŭlenyje razwedki. Silnyje nastupleńni worahaŭ pry Meri i na poŭdni ad Lis adbity.

Front niamieckaha Naślednika: Na zachodzi ad Šato Tjery — žywiejšy ahoń. Nastupleńni worahaŭ proci adrezka Klińjon i na paŭdziennym zachodzi ad Rejmsa adkinuty.

MASKWA (W.T.B.). Kali dabicca pryjoma ŭ hrafa Mirbacha, abodwa zabojcy parupilisia ab paświedčeńnie, što jany — členy kamisii dzieła baraćby s kontrrewalucyjej i zajawili, što majuć zahad ad wenherskaha afecera Mirbacha, katory nawat nia swoj niamieckamu pasłu. Paśla karotkaj hutarki s pasłom zabojcy pačali strelać z rewalweraŭ kinuli ručnyje hranaty i wyskačyli praz wakno. Na wulicy ždaŭ hutowy samachod, na katorym zabojcy i ŭciakli. Čyčeryn, Karachan, Lenin, i Świerdłow zajawili čleaam niamieckaha pasolstwa, što lichadziejstwa nia hetulki kirawalisia proci Niamieččyny, kolki proci bolšewikoŭ. Dom socyał-rewalucyanieraŭ, u katorym ciapier niechwataje ich kiraŭnikoŭ — Kamkowa, Karlina i Spirydonowaj, akružen bolšewickim wojskam. Da lewych soc.-rew. pryłučyłasia prawaja čaść, Sawinkow i ahienty sajužnikaŭ. Sawinkow paddziežywaje znosiny s čecha-sławakami. Pry Kierenskim jon byŭ wajennym ministram. Za pakušeńnie na Mirbacha pawinien adkazywać Sawinkow. Niamiecki ŭrad wyskazaŭ rasiejskamu ŭradu swajo ćwiordaje pierakonańnie, što lichadziei i padbiŭšyje ich na lichadziejstwa buduć uziaty i pakarany. Adzin s členaŭ bolšewickaha ŭradu pasialiŭsia ŭ domie niamieckaha pasolstwa, kab pakazać, što bolšewiki pryniali jaho pad swaju apieku.

BERLIN. Socyał-rewalucyaniery ŭ apošnije dni na rabotnickich schodkach wostra napadali na bolšewikoŭ, trebawali adračeńnia ad bieraściejskaje ŭmowy i wydaleńnia niemcaŭ z Maskwy. Jany puskali čutki, što niemcy maniacca pasłać wojska ŭ Maskwu. Lenin zajawiŭ, što heta—brechnia, katoraja zumyśla puskajuć sajužnickije pasły. Na partyjnym kongresie lewych socyał-rewalucyanieraŭ bolšašć pramoŭcaŭ damahałasia razrywu bieraściejskaje ŭmowy. Wialikuju rolu miž socyał-rewalucyanierami ihrajuć ukraincy, uciokšyje paśla razhonu Rady s Kijewa.

BERLIN. Abodwa zabojcy hrafa Mirbawa ukrylisia u domie, za ianym socyał-rewalucyanierami, prychilnikami sajužnikaŭ, katory byŭ baronien kulamiotami. Jość dumka, što zabojstwa pasła pawinna było być syhnałam dzieła paŭstańnia prychilnych da sajužnikaŭ socyał-rewalucyanieraŭ. U Maskwie adbywajucca bitwy, kaniec katorych niewiadomy.

BUKAREŠT. Rumynski ŭrad maniecca addać rumynskaje kaznačejstwa ŭ Maskwieu Kremle pad abaronu niamieckaha pasolstwa.

BUKAREŠT. U časie hutarak u senacie ab ratyfikacyi mira senatar Grenit winawaciŭ u susiedušym Rumyniju nieščaści i karala Ferdynanda, katory nie pawinien byŭ dawać woli Bratianu. Kali-b karol byŭ bolš energičny, dyk wajny nie było-by. Niachaj že toje, što zdaryłosia, budzie nawukaj na budučynu.

Margiloman adkazaŭ, što adkaz za wajnu ležyć na ŭsiej liberalnaj i čaści Konserwatyŭnaj partyi. Centralnyje dzieržawy nikoli nie wymahali zmieny dynastyi.

WIENA (W.T.B.). Hazety drukujuć wiestki s Paryža i Ryma ab bytcym adbyŭšychsia pieramienach u wyšejšaj kamandzie aŭstryjackaj armii. Wiestki hetyje, mela katorych—zusim jasnaja, wydawany ad pačatku da kanca.

MASKWA (P.T.A.). Wiestka, bytcym niamieckije wajenna-pałonnyje zaŭładali Irkuckam, fałšywa. Pałažeńnie tamtejšaha sawietu — krepkaje.

WAŠYNHTON (Reŭter). Marski departament apawieščaje, što wajenny transport «Kowenktor», 16.339 tonn, u paniadziełak u načy, wiertajučysia damoŭ, zatoplen.

WARŠAWA. Paśla pieršych zasiedańniaŭ dzieržaŭnaj rady wytwarylisia nowyje partyjnyje arhanizacyi. Hetak, utwaryłasia konstytucyjna-monarchičnaja hrupa s 14 členaŭ sajuza adbudowy polskaj dzieržaŭnaści. Prezydyum jaje złoženo z hr. Rostworowskaha, Bielińskaha i Zawadzkaha. Nowuju partyju stanowić takže partyja demakratyčnaj palityki, členy katoraj—aktywisty, wiarnuŭšyjesia z Rasiei i nie znajšoŭšyje sabie miesca i pracy ŭ istnujučych u Polščy palityčnych partyjach.

NIEZALEŽNAJA BIEŁARUŚ.

KIJEŬ. Biełaruskaja delehacyja źwiarnułasia da Rakoŭskaha, hławy rasiejskaj mirnaj delehacyi ŭ Kijewi, z memoryałam ab niezaležnaści Biełarusi. Delehacyja ŭspaminaje ab pryznańni niezaležnaści Biełarusi centralnymi dzieržawami. Rakoŭski memoryała hetaha nie pryniaŭ.

Wilnia, 9 lipnia 1918 h.

Kontrrewalucyjny ruch u Rasiei s kožnym dniom prymaje ŭsio bolej wyraznyje formy. Papraŭdzi, tamaka ciapier možna zaŭważyć dwa asnaŭnyje kirunki, katoryje choć i dzielacca na roznyje ručajki, dy abodwa kirujucca da adnaje mety: da wyzwaleńnia Rasiei z bolšewickaj anarchii, pawarotu monarchii i zawiadzieńnia ładu. Kirunki henyje rożniacca adno tym, što adzin choče zawadzić ład u Rasiei pry dapamohaj Anhlii i ŭsiaje koalicyi, a druhi ličyć patrebnym pryzwać dzieła ŭparadkawańnia Rasiejskaje dzieržawy niemcaŭ.

Nia budziem rabić dahadak, katory s pamianutych kirunkaŭ maje bolš dannych dajšci pierewahi. Dawoli skazać, što nad bolšewizmam źbirajecca hroznaja bura, adhałoski katoraj prahudziać biazsporna daloka za miežami Rasiei. A razam z nowymi hromami i piarunami ŭ Rasiei —nabližajecca moment raźwiazki suświetnaje wajny, jakaja, sudziačy pawodłuh słoŭ niamieckaha stats sekretara zahraničnych spraŭ Kiulmana, zaležyć nia tolki ad pabied aružža toj ci druhoj z wajujučych staron.

U ahulna-eŭropejskaj zawirusie, kali sčeźli staryje hranicy dzieržaŭ, kali tron rasiejskich caroŭ akazaŭsia raźbitym, a dzieła adbudowy jaho patrebna pomač zahraničnych hasudarstw, — u najhoršym pałažeńni akazwajucca takzwanyje «małyje nacyi», da liku katorych zaličajuć zwyčajna i dziesiacimiljonny biełaruski narod. Praŭda, inšym z ich, možna skazać, pašancawało: naprykład, Polščy abiedźwie hrupy wajujučych dzierżaŭ sulać nawypiaradki niezaležny hasudarstwienny byt, niezaležna ad taho chto z ich dojdzie pabiedy. Za toje druhije mohuć ždać praŭdziwaj woli tolki ŭ prypadku pierewahi tej starany, jakaja zainteresawana ŭ ich niezaležnaści.

Adnak, i tut uwachodzić u ihru element, ad katoraha pry sučasnych adnosinach zaležyć usio na świeci. Heta—element siły. I biełaruski narod, katory sam abjawiŭ swaju niezaležnaść i swaimi ŭłasnymi siłami pačaŭ budawać swaju dzieržaŭnaść, budzie prymušen jašče abaranić zdabytuju wolu ad tych, chto pahalicca ŭziać jaje ŭ nas.

Na Biełarusi jość jašče lišnie mnoha čužackich elementaŭ, katoryje panajechali siudy ŭ roznych časoch dy tut i asieli. U zachodniaj Biełarusi pieraważywaje taki polski najezdny element, bo maskali ŭsie ŭciakli; u ŭschodniaj—maskoŭski. I palaki, i maskali adnosiacca da swaje nowaj baćkaŭščyny, dajšaj im tut kusok chleba, nie jak syny, a jak samyje lutyje worahi, hatowyje raždzierci na kuski cieła Biełarusi. Dawoli pačytać polskije i rasiejskije hazety, dawoli paznajomicca s palityčnymi wystupleńniami tutejšych palakoŭ i maskaloŭ, kab pierekanacca ab hetym. Jany tym bolš niebaspiečny dla našaj sprawy, što raźjedajuć naš dzieržaŭny arhanizm s siaredziny, asłablajučy jaho siłu.

Biełarusy, budujučy swajo hasudarstwa, pawinny jasna zrazumieć što *ŭ hety moment chto nia jdzie z nami— toj proci nas, toj naš worah.* Chto ciapier jašče pracuje dzieła pryłučeńnia Biełarusi da Polščy, abo dumaje ab «źbirańni Rasiei», pačynajučy z Biełarusi i Ukrainy, — s tym my budziem prymušeny barocca nie na žyćcio, a na śmierć, bo ŭzmacawańnie hetkich elementaŭ sulić u budučynie biezupynnyje niedarazumieńni z našymi susiedziami—Polščaj i Maskoŭščynaj i budzie prymušać narod biełaruski tracić na aružnuju zaščytu swaich hranić tyje siły, jakije pawinny iści na ŭnutrenaje budoŭnictwa.

Heta pawinny zrazumieć i asiełyje na Biełarusi palaki i wialikarusy: ciapier *ad ich samych zaležyć, jak zbudziŭšysia da nowaha wolnaha žyćcia Biełaruski narod, zdabyŭšy ŭłaść u swajoj Baćkaŭščynie, budzie adnosicca da ich.*

Rasieja i Polšča.

Jašče niadaŭna dajšła da nas z Rasiei wiestka, što rasiejski minister zahraničnych spraŭ, Čyčeryn, admowiŭsia pryniać tolki-što tady naznačenaha paŭnamočnika polskaj rehienckaj rady, Lednickaha. Tolki paśla doŭhich pierehaworaŭ sprawa heta była niejak uładžona.

Adnak, jana zdawałasia tady ŭsim niepadobnaj da wiery. Dy tolki ciapierašnije nowyje wiestki ab adnosinach sawieckaha ŭradu da polskaj rehienckaj rady i jaje paŭnamočnika pakazywajuć, što i ranlejšaja wiestka była praŭdziwaja. Woś, što pračytali my ŭ telehramie, prysłanaj hetymi dniami z Maskwy.

„Predstaŭnik polskaj rehienckaj rady, Lednicki, katory mieŭsia ŭmowicca s sawieckim uradam ab polskich uciekačoch, nia pryznan narodnym kamisaram zahraničnych spraŭ, Čyčerynym. Jak na pryčynu hetaha było pakazano na toje, što sawiecki ŭrad byŭ prymušen prystać na adarwańnie Polščy, dyk jon i nia može pryznać rehienckuju radu za predstaŭnictwa polskaha narodu. Sawiecki ŭrad u hetych sprawach budzie wieści pierehawory tolki z asobaj, naznačenaj niamieckimi ŭłaściami".

Jak bačym, rasiejski ŭrad nia ličyć polskaj sprawy ŭžo raźwiazanaj.

Bolševickaja Rasieja.

Ziamielnaja sprawa.

(Hladzi «Homan» № 52).

Woś i ŭsia palityka Rasiejskaj «obščyny» i dabiwajecca hetaje sprawiadliwaści, raŭnujučaj nie da najlepšaha, a da najhoršaha. Heta widać, naprykład, z adnosin «obščyńnikaŭ» da «chutaran», katorych usio-ž-taki znachodzim pamiž sielan kala $1/4$ (čwierci). Heta samy rabotny, samy enerhičny element siarod sielan ziemlarobaŭ. Siarod chutaran jość i wialikšaja častka kooperatyŭnych dziejačoŭ. Hetkije kulturnyje elementy, jak starawiery ŭ siaredniaj Rasiei (nie miešajcie starawieraŭ Rasiei, hanlatych carskaj palicyjej, ludziej pracy i idei s starawierami - darmajedami; katorych sadziŭ na Biełaruś i Litwu carski ŭrad), tatary tam że heta ŭsio chutaranie. I ŭ tym časie, kali obščyńnik s siamioj haładamiryć na 6-10 cioch dziesiacinach «ničyjej ziamli», to chutaranin, katoraha hadoŭ 2-3 tamu nazad, żlitawaŭšysia i napiŭšysia jahonaj wodki schod wydzieliŭ na najhoršuju łapinku, hety chutaranin żywie, kali nie panam, to pankom. I woś wiasnoj 1917 hodu pačali adbirać ad chutaran ich ziamlu pryłučać jaje da siabrychi («obščynaj ziamli»), dy addawać uznoŭ na dzielniu. Hetkim paradkam byŭ żniščeny samy kulturny haspadarski i haspadarliwy element siarod sielan.

Pry małych uradžajach siabrychi, ziamli hetaj zaŭsiody rasiejskamu mużyku nie chapało. U jaho wiečna było żadańnie zachapić hetaje ziamli bolej, a miascowyje abstawiny składalisia tak, što pa susiedztwu z ziamloj wiaskowaj, siabrychaj, była ziemla dwornaja. Prywielejewanaje pałażeńnie Maskoŭščyny ŭ rasiejskim hasudarstwie i biezprawnaje pałažeńnie ŭsich nieka capskich narodaŭ zrabili z maskoŭskich (wialikaruskich), panoŭ i intelihencyi nie miarkujučy zawodnuju hadoŭlu čynoŭnikaŭ dla rassyłki uwa ŭsie kancy byŭšaj šyrokaj rasiejskaj impieryi. Dziakujučy hetamu, usiaki kacapik, mieŭšy papierku ab skončeńni škoły, siedaŭ na dachodny administracyjny ŭrad; u dware, na ziamli nie astawaŭsia nichto. A jak heta była ziemla bahataja, to z joj upraŭlalisia i ŭp aŭlajucca duža prosta: wypuščaj ć u arendu susiedziam mużykom, wiedama pa dobraj canie, kawałkami pa adnej dźwie dziesiaciny. Biady niema, što ziemla wypałaščycca, ale zatoje niema kłopatu, niema raschodu na budynki, na żywiołu, na haspada skije pryłady. Kali jość les, dyk siačecca i pradajecca; a samomu ziemla ŭłaśniku astajecca dwor s pałacam, dy s sadam, kab było kudy pryjechać na leta supačyć paśla «pracy» ŭ stalicy. Woś čamu ŭjechaŭšy ŭ rasiejski dwor, što maje ziamli, može, s tysiuču dziesiacin, my ŭbačym budynin hetulki, kolki ŭ nas u falwaračku ŭ dźwie-try wałoki. Dziela hetaha jak pajšli dzialić ziamlu, jasna, što nie było dobrych adnosin da tych panoŭ-ziemlaŭłaśnikaŭ, katoryje karystali z usich prawoŭ ziemlaŭłaśnika, ale nia nieśli nijakich pawinnaściaŭ miascowaha intelihenta; jasna, što adnosiny da hetkich panoŭ nie mahli być dobrymi i dzielnia dwornaje ziamli išła pobač z hrabiežstwam i pažarami pańskich pałacaŭ, fabryk (młynoŭ, krachmalniaŭ, cukroŭniaŭ, brawaroŭ). Spaliłosia i da mała zmarnawano było krajowaha dabra na miljardy rubloŭ.

Hetkim paradkam u ruki sielan pierejšła, možna skazać, usia pańskaja ziemla i żywioła i hetym pawialičyłasia kolkaść ziamli ŭ rukach sielan na 20%. żywioły trudna padličyć kolki prybyło ŭ sielan, ale ŭsio-ž u centralnych ruskich hubernіach usia pańskaja żywioła pawialičyła ličbu mużyckaj nia bolš, jak na 10%. Realnaha palepšeńnia mużyckaha żyćcia ziemla pańskaja nie dała, bo pierš-na pierš i tak jaje dobruju paławinu arendawali mużyki, a taja nowaja, što papała ŭ ruki mużykoŭ pajšła ŭznoŭ u siabrenny paradak. Kab paśla hetaha ŭsia ziemla była wyrablena, zasiejana, to jana pawialičyła-b uwieś uradžaj mużyka ad $1/10$ $1/5$: pryrezka ŭsiaje pańskaje ziamli była-b raŭnacenna pawialičeńniu siarednіaha ŭradžaju ad $1/10$ $1/5$, heta značyć, da 46-50 pud. żyta z dziesiaciny. Adnak na praktycy wyjšło nia toje, i pry ahulnym biezładździ, pry żyćci pawodłuh prykazki „chto ab čužoje dbaje, toj swajho nie maje" z-za dzialnі ziamli wyjšli swarki, lohka dastaŭšajasia dwornaja żywioła lohka i pajšła z ruk, pry pažarach dwaroŭ wializarnyje zapasy pahareli i ŭ rezultacie hetaha wiesna 1918 h., s pryčyny: niazhody pry dzialni ziamli, niechwatki rabočych ruk, niechwatki nasieńnia, dała toje, što tolki 54% niwy ŭ Rasiei zasiejano. Dy jak zasiejano, što pažalsia Bože. Dy jašče wiesna 1918 h. ŭdałasia suchaja, ścudzionaja, dyk i toje, što było pasiejano i mahło-b wyraści, wielmi prydbało ad ściužy. Nad sawieckaj Rasiejej wisić nieminučy hoład, katory daść ułažyć u ruki šyrokich mas aružže prociŭ sawieckaje ŭłaści. Hetaha hoładu treba čekać u miasajedzie 1919 h. Ad jaho zaležyć dalejšaje istnawańnie Rasiei.

„Sabatažnik".

(Dalej budzie).

U Wilni i wakolicach.

× **Darmowyje abiedy.** Biełaruski Kamitet za miesiac červień wydaŭ biednym 2556 darmowych abiedaŭ, u tym liku praz Biełaruskuju straŭniu № 31 — 1912 abiedaŭ i ponami na inšyje straŭni — 644.

Abiedy wydawalisia biednym dzieciam i niazdolnym da pracy ci chworym stałym.

× **Na mastoch.** Nas prosiać źwiarnuć uwahu na toje, što robicca na wilenskich mastoch pry żbirańni mastowaha myta.

19 červienia, a 7 hadz. wiečara, mytnik na Zialonym moście admowiŭsia dać reštu s 5 fen., chacia płata naznačena 2 fenihi (1 kap.). Praŭda, 3 fen. — hrošy niewialikije, ale dla ludziej biednych i jany majuć wahu.

Ale hetaha — mała: heta — tolki drabiaza. 2 lipnia kala 9 hadz. wiečera prachodžyje byli świedkami hetkaje sceny. Niejki haspadar z wioski jechaŭ pa ksiendza da chworaje kabiety cieraz most na Wialejcy (pry Bernardynskim zawułku). Mytnik (čeławiek staršy, wysokaha rostu) zadzieržaŭ jaho, kab płaciŭ myta. Toj pačaŭ prasić, kab nie zadzieržywaŭ jaho, bo jon jedzie tudy, pobač, da Bernardynaŭ, i budzie zaraz jechać nazad s ksiandzom, dyk zapłocić, bo ciapier drobnych nie maje. Na admoŭny adkaz haspadar dastaŭ marku i prasiŭ zdać rešty. Hawaryŭ jon pabiełarusku. Widać, mytniku palaku heta było nie da spadoby, i jon, uziaŭšy marku ad śpiašyŭšaha čeławieka, pajšoŭ prynimać hrošy ad inšych. Kali-ž haspadar pačaŭ iznoŭ prasić chutčej dać reštu, mytnik staŭ jaho łajać «chamam» i hrazić areštam. Prachodziŭšaja publika, aburanaja hetym, zastupiłasia za haspadara, ale razyjšoŭšysia mytnik pačaŭ łajać niejkuju biednu dy schapiŭ jaje za kark, hroziačy areštam.

A čeławiek, katory tak śpiešaŭsia, kab nie dać dušy chryścijanskaj zyjści za świetu biez pajadnańnia z Boham, ždaŭ i ždaŭ, pakul skončycca henaja dzikaja scena...

× **Darmowyje karty na chleb** żonkam zapasnych na żniwień buduć wydawacca ŭ Stadhaŭptmana, Daminikanskaja 2, pakoj 143:

dla 4 cyrkułu — 8 i 9 lipnia
„ 6 „ — 9 i 10 „
„ 7 „ — 10 i 11 „
„ 8 „ — 11 i 12 „
„ 1 „ — 13 „
„ 5 „ — 15 „
„ 3 „ — 16 „
„ 2 „ — 17 „

Chto nia woźmie swaich kart u hetyje dni, može atrymać ich jašče 18 i 19 lipnia. Karty dajuć prawa nia tolki na chleb, ale i na bulbu i inšyje spažyŭnyje praduktу.

× **Temperatura.** Najwyšejšaja i najniżejšaja temperatura za apošnije dni była (pawodłuh Celsija):

	najwyš.	najniž.
1—2	+ 25,2°	+ 14,0°
2—3	+ 30,2°	+ 15,8°
3—4	+ 28,5°	+ 17,7°

Sprawazdača ab «Hramatyce biełaruskaj mowy» B. Pačobki.

Kamisija Biełaruskaha Nawukowaha Tawarystwa, wybranaja na zasiedańni ŭradu T-wa 1 maja 1918 h., prahledziŭšy „Hramatyku biełaruskaj mowy" B. Pačobki (Wilnia, u drukar-

---

Francišk Olechnowič.

Na Antokali

pjesa ŭ 3 aktach sa śpiewami i tancami.

(Hladzi «Homan» № 52).

AKT II.

Na druhi dzień ranicaj.

Scena, jak u pieršym akcie. Chwiranka z lewaha boku začyniena, s prawaha — adčyniena. Na scenie nieparadak. Na stałoch i na padłozie pustyje butelki, šklanki, čarki.

Jak zawiesa adčyniłasia, na scenie praz niejki čas nikoha nimašaka. Paśla ŭchodzić Wincent.

Zjawa 1.

Wincent.

(Uchodzić praz lewyje dźwiery, trymajučysia rukami za haławu i jenčyć).

Och, oj oj! Oj-o cho cho och!...

Strašenna niadobra, uch! jak drenna! Zusim kiepska! Oj!... U rocie tak paskudna, bytcym tam prastajaŭ sałdacki aboz. Oj, haława traščyć, moŭ' suchaja bočka... Smaha strašennaja!... Musić papsawała hetak mianie apošniaja čarka. Kali-b jaje nia piŭ—usio było-b dobra! Ech čeławiek—kwołaje stwareńnie jakoje! Och, jak trudna strymać mieru... Ach, kab jaje!... Henaja apošniaja čarka mianie atruciła.

Oj, kab-že tutaka znajści dzie-kolečy selcerskaj wady krychu. (Pad stałom miž butelkami znajchodzić syfon, naliwaje wady ŭ šklanku i pje s smakam).

Uf! Dała ŭ nos!

(piaje):

Usiak wiedaje, što pjanstwa jość,
Ach, nadta drenna reč!
A kožny pje bytcym na złość,
Nichto nie skaže: dość!

I stohnie zaŭtra: och! i ach!—
Balić tak haława!
Na sercy kiepska, što až strach!
Tak drenna, što až strach!

Adnak-že što-že heta jość? —
Ci chreśbiny, ci šlub,
Ci da ciabie pryjšoŭ twoj hość—
Užo harełka jość!

Ci ŭ damawinu chtości loh,
Ci ŭ swaty, jechać choš.
Biažyš ty, nie škaduješ noh,
Pierš-na-pierš u šynok.

Ci ŭ dušy maješ mnoha sum,
Ci radasna tabie,
Ci dzie spatkaŭsia z kumam kum —
Harełka jość, ci rum!

Ja nie kažu, kab heta šmat
Nie padabałoś mnie...
Harełku maješ? — ciahni, brat!
Zaŭsiody pić ja rad!

I pje ciapier užo ŭwieś świet,
Bo Noe prykład daŭ, —
Pje baćka, matka i pje dzied,
A ŭsie za imi u śled!

Prancuz absent, a niemiec bir —
I kožny štości pje,
Dyk ja harełku budu pić—
Jana mnie nie śmiardzić!

(Paśla piejańnia pje iznoŭ wadu, paśla kaže):

Mała čeławiek može wytrywać! I kolki-ž ja wypiŭ učora?! Nu, mo' sa dźwie butelki harełki, paru čarak kaniaku, dy paru tuzinaŭ piwa... Ale ŭsia bieda praz henuju apošniuju čarku!... Ach, praŭda!... jašče i heta błaha, što ja miešaŭ adno z druhim—heta kiepska! Nikoli nia treba miešać! paśla harełki pić piwa, a paśla piwa harełku a tolki hetak: jak pačnieš pić harełku, dyk užo pi harełku, pi harełku, až pakul — hodzie! Paśla pačynaj pić piwa: pi piwa, pi piwa, pi piwa, i ŭžo nie waročajsia da harełki, bo budzieš pjany...

Oj! pić chočecca, jak sabace!

(Zabiraje ŭ adnu ruku syfon, u druhuju šklanku i siedaje ŭ hłybi sceny na kanapie).

Zjawa 2.

Wincent i Ihnat.

Ihnat.

(uchodzić praz prawyje dźwiery s knižkaj u ruce. Nie bačyć Wincentaha. Siedaje na pieršym planie pry stale i čytaje):

„..Te-ha". Kab prawilna wyhawaryć hetyje zyki, treba rabić tak: trochi rasčynić zuby i, prytknuŭšy lohka jazyk da nioba, wydychać pawietre bytcym starajučysia wyhawaryć zyk „če". Tady wyjdzie świst, katory aznačaje zyk: te-ha»..

(Wyjmaje s kišani malusieńkaje lusterka i, rasčyniŭšy rot, hladzić u lusterka i wypuskaje z wusn niejkije zyki, napaminajučyje hikaŭku.

Wincent.

(hladzić na Ihnata s cikawaściu i ździŭleńniem. Padchodzić da jaho).

Dyk i ty, bratok, byŭ učora pjany? bo ja nie pamiataju...

Ihnat.

Ja?.. Nie!...

Wincent.

A čamu-ž ty heta?... (pieredražniwaje jaho).

Ihnat

Ja wučusia pa anhlicku.

Wincent.

Na što?

(*Dalej budzie*).

ni „Homana», 1918), pryjšła da hetkaha pierakonańnia:

Hłaŭnaja zadača pačatkowaje škoły — nawučyć dziaciej prawilna pisać (Rechtschreibung) u rodnaj mowie. Asnowu hetaha ŭ biełaruskaj mowie stanowić fonetyka. Tymčasam u «Hramatyce» B. Pačobki takoha addziełu zusim niema. «Hramtyka» B. Pačobki maje na meci tolki systematyzacyju hramatyčnych form i zusim nie dapasowana da praktyčnych zadač pačatkowaje na rodnaje škoły. U joj niema nijakaha praktyčnaha materyjału dla wučniaŭ i nawučyć prawilna pisać jana nikoha nia može.

Nie kažučy ab nialičenych drobnych niedakładnaściach „Hramatyki“, katorych usich pieraličyć nielha, najbolš kidajucca ŭ wočy hetkije pahrešnaści, jakije zusim ablazceniwajuć pamianionuju knižku także i jak sprobu systematyzacyi form biełaruskaha jazyka:

1. U addzieli „Čynnik»:

Str 6. — Mnoharazny wid ad słowa «rabić“ pakazan „rablać». Tymčasam takoje formy ad słowa «rabić» u biełaruskaj mowie zusim niema: heta— štučny twor aŭtara.

Tam-že — Pakazany try formy budučaha času: budučy, budučy dalšy i *budučy-prošły*. Dla apošniaj dadzien prykład na str. 13: „ja budu ŭziaŭšy“. Z hetaha možna dadumacca, što sprawa jdzie nie ab niejkim zusim nielogičnym paniaćci «čas budučy-prošły». a ab zakončenym widzie „budučaha dalšaha“. Naahuł-že, forma hetkaja ŭ biełaruskaj mowie nie ŭžywajecca, spatykajecca tolki časam u wilenskim miastowym biełaruska-polska-litoŭskim žargonie i, jak norma, u hramatyce miesca mieć ni ŭ jakim zdareńni nia može.

Str. 7. — § 11. U biełaruskaj mowie dla 3 asoby adzinočnaha i množnaha čysła ciapierašniaha času jošć 4 formy: jo, joś, jošć i jošciaka, —jakije stanowiać admieny adnaje asnaŭnoje formy: jošć. Dla inšych asob ciapierašniaha času formy ad čynnika «być“ utračeny. Tymčasam aŭtar „Hramatyki“ nadumaŭ štučna zapoŭnić hetu niestaču: jon 4 formy 3-aje asoby i wydumanuju im že piatuju raspisaŭ na ŭsie try asoby adzinočnaha i množnaha čysła hetak:

	Adzin. č.	Množn. č
1.	ja jo	my jošć
2.	ty joś	wy jošcia
3.	jon jošć	jany jošciaka.

Str. 10. — § 12. Pry razdzieli čynnikaŭ na 2 konjugacyi za adznaku 1 konjugacyi aŭtar ustanawiŭ akcentawanaje *é* pierad asabowym kančarom druhoje asoby adzinočnaha čysła ciapierašniaha času, a 2 konjugacyi— *i* abo *y*. Čynniki, katoryje majuć adznaku konjugacyi biezakcentnaje *e*, u klasyfikacyi p. Pačobki miesca zusim nie znajšli. «Dziela prastaty“ p. Pačobka pierakručywaje hetuju adznaku na *i* abo *y* i pryłučaje hetuju hrupu čynnikaŭ da 2 konjug. Hetak słowy: *kažu, chaču* i inš., dla katorych p. Pačobka daje formu 2 as. adzin. č. ciapier. času kažyš, chocyš zamiest kažeš, chočeš, a tak sama *latu* pawinny pawodłuh «Hramatyki“ mieć u 3 as. množn. č. kančar *ać* abo *juć*, — a papraŭdzi kančajucca na *uć*: kaž*uć*, choč*uć*, lat*uć* i t. d. Jasna, što klasyfikacyja p. Pačobki akazywajecca zusim fantastyčnaj.

Str. 13. — § 13. Formy „budučaha dalšaha“ času widu *skončenaha* ad słowa «brać»: *uziacimu* zusim niema. Tymčasam hetaja forma dajecca aŭtaram jak *prykład* konjugacyi. Naahuł, hetkaja forma skončenaha widu niemahčyma ni ŭ jakoj sławianskaj mowie.

2. U addzieli „*Imiennik*».

Str. 20. — § 17. Pry razdzieli imiennikaŭ na deklinacyi aŭtar zusim wykidaje wialikuju hrupu imiennikaŭ siaredniaha rodu na *mia* (imia, plemia, siemia, znamia i t. d.), jakije naležać da 4 deklinacyi.

Str. 21. — § 18 (abmyłkowaja numeracyja 19). U prykładach deklinacyi 1 admieny, da katoraje naležać imienniki jak mužčynskaha, tak i siaredniaha rodu, zusim niema ni kančaroŭ, ni prykładaŭ imiennikaŭ siaredniaha rodu.

3. U addzieli „*Zaimak*»:

Str. 24. — § 22. U tłumačeńni, što takoje zaimak, aŭtar kaže, što jon «užywajecca dziela zamieny imiennika». Heta — nieprawilna. Zaimak može zamieniać jak imienniki tak i ličebniki, i prymietniki.

Tam-že. — Pry klasyfikacyi zaimkaŭ aŭtar formy druhoha prypadku adzin. i množn. čysła *asabowych* zaimkaŭ 3 asoby (jaho, jaje, ich) adnosić da klasy zaimkaŭ *naležnaćci* i dalej (str. 25 — § 24) zajaŭlaje, što jany *nie padlehajuć deklinacyi.*

Heta — na bolš jarki prykład nieznajomstwa aŭtara «Hramatyki» z jakoj-niebudź hramatykaj naahuł.

4. U addzieli «*Pryimak*»:

Str. 25. — § 38. Aŭtar kaže: „pry imiennym i *zrobnym* prypadkach pryimki nikoli nie stawiacca». A na čarodnaj stranicy ŭ tym že § prywodzić *try hrupy* zaimkaŭ, katoryje *užywajucca pry „zroblenym“ prypadku.*

5. U addzieli «*ličnik*»:

Str. 33. — § 36 Ličebniki ad 11 da 20, jak ličbowyje, tak i paradkawyje, dadzieny ŭ pierakručenaj formie: zamiest adzina*dcać*, adzina*dcaty* i t. d. aŭtar piše: adzina*cać*, adzina*cty* i inš., chacia padobnych form biełaruskaja mowa nie znaje.

Transkrypcyja (prawapis) naahuł niepaślecawacielnaja, i nielha znajšci tych asnoŭ, na jakich jana apirajecca. Jana rezka pracińna tamu prawapisu, jaki prawiedzien uwa ŭsich biełaruskich školnych padručnikach i jakim kirujucca ŭsie biełaruskije aŭtary. Naprykład «akańnie» biezudarnaha *O* ŭ kančaroch imiennikaŭ 2 prypadku množn. č. (*aŭ*) prawodzicca pobač z zachawańniem taho-ž biezakcentnaha *O* ŭ kančaroch 2 pryp. adzin. č. prymietnikaŭ mužč. i siaredn. rodu (*aho*). Jašče bolš niepaśledawacielna akańnie biezakcentnaha *e*. Zamiest «akàć» biezakcentnaje *e* ŭ *čynnikach* — pawodłuh p. Pačobki — pierachodzić u *i*, a ŭ inšych čaściach mowy hetaha aŭtar nie prawodzić. Tymčasam „ikańnie“ — heta prawincyonalizm, ale tam, dzie jon sustrečajecca, jaho možna bačyć uwa ŭsich čaściach mowy, a nie ŭ adnych tolki čynnikach.

Praz usiu knižku čyrwonaj nitkaj prachodzić tendencyja da *polščeńnia* biełaruskaje mowy. Na pieršym miejscy staić systematyčnaje zacirańnie adnaje z najbolš charakteryčnych adznak biełaruskaje mowy :udwajeńnie ŭ imiennikach siaredniaha rodu — zbornych i wywadnych ad čynnikaŭ 1 deklinacyi i ŭ čyślenych imieńnikach 2 deklinacyi apošniaha pierad kančarom miakkaha suhałosnaha. Zamiest: złuča*ńnie*, schila*ńnie*, nazwa*ńnie*, paruše*ńnie* i t. d., a także su*dździa* i t. p. — p. Pačobka piše: złuča*nie*, schilanie, nazwa*nie*, paruše *nie*, su*dia* i inš. Takoje skaročywańnie kančaroŭ — adznaka čysta polskaja. Pabiełarusku pišecca *ńnie*, pa rasiejsku — *nje*, pa polsku — *nie*.

Paradkawyje ličebniki ŭ «Hramatyce“ p. Pačobki: adzina*cty*, dwana*cty*, tryna*cty* i t. d. — heta tak sama papsawanaja čysta polskaja forma, *jedynasty*, *trzynasty*, i t. d. Pa biełarusku-ž heta budzie: adzina*dcaty*, dwana*dcaty* i t. d.

Sustrečajecca ŭrešci cełу rad čysta polskich słoŭ: dalšy (zamiest dalejšy), wedle i inš.

Z USIAHO KRAJU.

WITEBSK. Jak nakazywaje «Беларускi Шлях», uwieś skład redakcyi witebskaj hazety «Церковно Общественная Жизнь« razam z redaktaram Artoboleŭskim areštowan za napaści na partyju komunistaŭ. Knižny skład Abmoršewa za prodaž hetaha wydańnia zapiečatan.

Čašci 1 i 2 čyrwonaarmiejskich pałkoŭ u poŭnym uzbrojeńni padyjšli da hmachu wajennaha kamisaryatu i pačali damahacca zapłaty za niewybrany za minułyje tydni „charčawy pajok“ pa 5 rub. za chleb, pa 15 rub. za cukar i t. d. Proci ich wystupili łatyšskije stralcy i waršaŭski rewalucyjny bataljon i zajawili, što i jany taksama adčuwajuć niestaču, ale nie pazwolać sabie wykarystać ciažkoje pałažeńnie sawieckaje ŭłaści. Paśla cełaha radu pramoŭ sprawa była ŭładžena. Pastanoŭleno pasłać u Maskwu delehacyju ad usich čyrwonaarmiejskich čaściej.

BERLIN. *Niamiecki Rejchstag.* Na pytańnie deputata Šwahacha (nacyanliberała), ci mahčyma adračysia ad istnujučaha daheтul wymahańnia, kab padarožnyje miž Prusami i Litwoj s Kurlandyjej mieli propusk ad wajennaj ułaści,—predstaŭnik wajennaha ministerstwa zajawiŭ, što s pryčyn wajennaha charakteru jašče niemahčyma.

HORADNIA. 15 hadowy chłapiec Andrej Gadleŭski, uciokšyj ad swajho haspadara cyrylnika, adkryŭ na swaju ruku cyrulniu biez pazwaleńnia palicyi. Jaho zasudzili na 25 rub. štrafu, abo na 5 dzion areštu.

HORADNIA. Tut prynimajuć carskije rubli tolki pa kursu 1 rubiel = 1 marka.

Ad 1 kastryčnika 1917 h. da 1 marca 1918 h. było 141 prypadak uradzin i 340 — śmierci.

LIDA. Ad 1 kastryčnika 1917 h. da 1 marca 1918 tut radziłosia 47 dziaciej, a pamiorli 124 asoby.

SKIDEL Za admowu jawicca na rabotu s końmi ŭ červieni aštrafowany 43 haspadary.

NOWAJA RADA. Za admowu dać ułaściam ustanoŭlenyje padwody tut aštrafowany 8 haspadaroŭ.

HOŽA. Pamianuty ŭ minułym numery našaje hazety trup, znojdzieny ŭ Niomnie, heta— utanuŭšyj u lutym syn hrodzienskaj žycharki Jodel Witin.

STANISŁAWOWA, pad Horadniaj. Tutejšyje wialikije cahielni z Hofmanskimi piečami paśla 3-hadowaj biazčynnaści pačuli iznoŭ pracawać pad kiraŭnictwam Ob. Ost. Jany buduć dawać u hod da 15 miljonaŭ štuk cehły.

PADDUBOWAK. U stajniu sielanina Piatrowiča 26 červienia ŭ načy zaležli sładziei praz sałamianuju strachu i, wyłamaŭšy ścianu, wywiali siamiletniuju kabyłu canoj 3.000 m.

BAHNAUKA. 25 maja na starastu Siaminskaha napali niekalki razbojnikaŭ. Pry hetym žonku jaho zastrelili na śmierć. Adzin dušahub — Michał Jarašewič, za arešt katoraha sulać 500 m. nahrady.

BIEŁASTOK. Tut pačałasia iznoŭ pošeść kradziežaŭ ramiennych pajasoŭ. U minułym tydni ŭkradzieny 4. Pa zahadu ŭłaściej, šaŭcoŭ, jakije kuplajuć pajasy całkom abo čaściami, addawacimuć pad sud, jak supolnikaŭ zładziejaŭ.

SUWAŁKI. Na tutejšych katalickich mohiłkach dziaŭčyna 20 hadoŭ s pryčyny nieščaśliwaha kachańnia atruciłasia.

ŠAŬLIŠKI, Suwalsk. paw. Waročajučysia z nabaženstwa, dziaciuki pas-warylisia za dzieŭčat i pačali bicca. Pry hetym niekatorych žbili da nieprytomnaści. Mirawy sud pryznaŭ zmiakčajučyje winu akaličnaści i zasudziŭ hłaŭnych kanawodaŭ kožnaha na 200 marak štrafu.

WIŽAJNY. U Stankunoch wykryty patajny browar, katory mieŭ „wajenny charakter“. Usie aparaty byli zrobleny z wialikich błašanak ad kanserwaŭ, za trubki służyli rasiejskije kawaleryjskije piki i pustyje rasiejskije dy niamieckije patrony. «Inženier» addadzien pad sud.

KOUNA. Sejnenskaja duchoŭnaja seminaryja, adkrytaja ŭ 1826 hadu' budzie ŭ najbližejšym časie adkryta iznoŭ. Hetak dla litoŭskaha duchawienstwa buduć adkryty dźwie padhatawicielnyja škoły.

Hłaŭnakamandujučyj na Uschodzie achwiarawaŭ seminaryi 10.000.

WILJAMPOL, pad Koŭnaj. Tut ukrali darahi pajas, 15 metraŭ doŭhi i 20 cm. šyroki.

TAUROGEN. Impieratarski niamiecki mirawy sud šukaje naśledn kaŭ Gały Černis, s Płungian, Telšeŭskaha paw. pamioršaj 15 maja 1918 hodu ŭ domie warjataŭ. Jaje syn, Haŭryła, pamior u Łukiskim wastrohu ŭ Wilni.

Ukraina.

Biełaruski Kamitet pomačy ŭciekačom u Kijewie.

Dziela akazańnia pomačy čyślenym tut uciekačom-biełarusam u Kijewi hrupa biełaruskich dziejačoŭ arhanizawała Biełaruski Kamitet pomačy ŭciekačom.

Predstaŭniki kamitetu źwiarnulisia da ŭradu Ukrainskaj dzieržawy s prośbaj ab paddzieržku i asyhnoŭku patrebnych hrošy pawodłuh ułoženaj śmiety. Ukrainskije ŭłaści adniaślisia wielmi prychilna da hetaj sprawy. Biełaruski Kamitet pryznan paŭnamočnym orhanam dziela akazańnia pomačy ŭciekačom-biełurusam. U najbližejšym časie buduć pierahledženy plany Kamitetu i padadzienaja śmieta i buduć asyhnowany hrošy, a także čaść mieńnia mižnarodnych arhanizacyj dziela pomačy ŭciekačom, jakije ciapier likwidujecca (u tym liku škoły, prytułki, składy i t. p.). Pakul što dadzien awans na pačatkowyje wydatki.

Rehistracyja biełarusaŭ.

Paŭnamočnik pałtaŭskaj arhanizacyi ŭciekačoŭ adkryŭ rehistracyju biełaruskich uciekačoŭ u Pałtawie. Za adzin tolki pieršy dzień zarehistrawałosia bolš za 500 duš.

Pawodłuh sabranych tym-že paŭnamočnikam wiestak, u Pałtawie i pawietach naličywajecca da 20.000 biełaruskich uciekačoŭ.

WIESTKI Z RASIEI.

BERLIN. 6.VII. *Uradowa.* Siahońnia ranicaj dwoje ludziej paprasili niamieckaha pasła ŭ Maskwie, hrafa Mirbacha, pryniać ich. U časie hutarki, pry katoraj byli jašče dwa čynoŭniki pasolstwa, prasicieli pačali strelać u pasła z rewalweraŭ i kinuli niekalki ručnych hranat, a paśla wyskačyli praz wakno i ŭciakli. Ciažka ranieny pasoł Mirbach chutka pamior.

Ad imi sawieckaha ŭradu pryjechali ŭ pasolstwa Čyčeryn i Karachan i wyskazali swajo abureńnie i spahad s pryčyny strašennaha prypadku. Zabojcaŭ nia wykryli. Dośledy wyjaśnili mahčymaść, što zabojcy wystupali, jak ahienty sajuźnikaŭ.

MASKWA (W.T.B) 7.VII. Lewyje socyał-rewalucyaniery pryznalisia, što zabojstwa impieratarskaha niamieckaha pasła hrafa Mirbacha —ich rabota. Predstaŭniki ich areštowany. U mieści ŭ roznych punktach uźnialisia bitwy miž kontrrewalucyanierami i bolšewikami, katoryje, adnak, dahetul byli ŭdačny dla bolšewikoŭ.

KIJEU. Milukow i Winawer pryjechali siudy, dawiedalisia da niamieckaha pasła Mumma i prasili pazwaleńnia na padarožu ŭ Berlin. Kadeckije palityki chočuć sazwać ahulny kongres 1, 2, 3 i 4 rasiejskich dum. Jany wiaduć pierehawory z ukrainskimi kadetami.

ŠTOKHOLM. Francuski ŭrad wypłaciŭ čecha-sławakom i ich sajužnikam biełahwardziejcam 11 miljonaŭ rubloŭ. Anhlicki ŭrad daŭ im 3 miljony 600 tysiač rubloŭ. Čecha-sławakami kirujuć dwa francuskije aficery: hienerał La-Werk i major Werže.

„Izwiestija" pišuć u pieradawicy pad zahałoŭkam «Apošniaja piereściaroha»: «Niedarazumieńni miž rewalucyjnaj Rasiejej i sajužnikami prymajuć usio bolej trahičny charakter. U piatym hodzie wajny može zdarycca, što sajužniki sustrenuć rasiejskije wojski pobač s prusakami".

ŠTOKHOLM. Anhlicki predstaŭnik u Rasiei, Lokhard, atrymaŭ, jak kažuć, zahad padać maskoŭskamu ŭradu ultymatum s karotkim terminam ab adnosinach Rasiei da sajužnikaŭ.

MASKWA (W.T.B.). 6.VII. Hazety drukujuć hetki zahad Trockaha:

„S pryčyny wysadki čužackich wojsk na Marmanskim užbiarežžy sawiecki ŭrad pastanawiŭ pasłać tudy wojska. Ja zahadywaju: 1) chto akaže pomač čužackamu wojsku, taho karacimuć, jak zdradnika, pawodłuh wajennych zakonaŭ; 2) pierajezd wajenna-pałonnych u Archangielsk biezumoŭna zabaraniajecca; 3) padaroža prywatnych asob na paŭnočnaje užbiarežže dapuskajecca tolki majučym pazwaleńnie na piśmie ad wajennaha kamisara swajho okruha».

MASKWA. Sawiet narodnych kamisaraŭ abjawiŭ staršyniu Murmanskaha sawietu, Jurjewa, pierajšoŭšaha da anhła-francuzaŭ, za woraha Baćkaŭščyny, pazbaŭlenaha zaščyty zakonaŭ.

KOPENHAGA. Na poŭnačy Rasiei ŭtwarylisia dźwie nowyje respubliki: Biełamorskaja (—pad anhlickaj apiekaj) i Wałahodzkaja.

U načy na 1 lipnia ŭ Gatčynie areštawali wiadomaha piśmiennika Kuprina za jaho staćciu „Michaił Aleksanruawič" u hazeci «Mołwa». U hetaj staćci Kuprin wielmi chwalić brata b. cara.

ŠTOKHOLM. Japonski pasoł u Maskwie zajawiŭ sawieckamu ŭradu, što japonskije wojski wysadzilisia ŭ Władywastoku dziela abarony sajužnickich interesaŭ na Dalokim Uschodzie. Hety krok raŭnaznačny z wysadkaj anhličan na Murmanie. Dalejšyje kroki wysadženych japonskich wojsk buduć zaležać ad raźwićcia adnosin miž sajužnikami i sawieckim uradam.

TOKIO. Worahi bolšewikoŭ usich kirunkaŭ zježdžajucca ŭ Władywastoku, kudy prybyli i b. členy ministerstwa Kierenskaha.

KOPENHAGA. Nowa-ŭtworenyje ŭrady ŭ Omsku i Charbinie złučylisia ŭ wadno. Centr upraŭleńnia budzie ŭ Omsku. Tam jość mnoha členaŭ byŭšaha ŭstanoŭčaha sejmu. Admirał Kolčak naznačen za ministra wajennaha i marskoha.

Brat b. cara, Michaił, u swajoj adozwie zajaŭlaje, što jaho meta — wiarnuć Rasiei moc i ład. Jon sulić poŭnuju amnistyju ŭsim, chto paŭstanie ciapier proci sawieckaha ŭradu.

BERN. Rasiejski pasoł Barzin zajawiŭ karespandentam hazet, što češska-sławackaje wojska ŭ Rasiei składajecca z uciokšych aŭstryjackich saldatoŭ, katoryje bajacca waročacca damoŭ, kab ich tam nie rasstrelali. Jany maniacca wyzwać sa staroj baćkaŭščyny swaje siemji i asieści ŭ Amerycе.

BERLIN. Pad toj čas, jak Reŭter nakazywaje z Irkucku ab pabiedach čecha-sławakoŭ, s pracišnaj starany, dachodziać wiestki, što pałažeńnie ich —krytyčnaje. U bitwach proci ich wystupajuć aŭstryjackije pałonnyje ŭ Sibiry.

«Lok. Anz.» nakazywaje, što Niamieččyna zažadała ad Rasiei wydačy joj čecha-sławakoŭ, i bolšewicki ŭrad na heta prystaŭ.

Na wagzali ŭ Kursku areštawali 40 čecha-sławakoŭ, katoryje, jak aficery, chacieli dabracca da čecha-sławackich wojsk.

KONSTANTYNOPOL. Turki zaniali čornamorskaje užbiarežža da Tuapse. U kirunku na Tyflis jany znachodziacca na zachadzi ad Kutaisu.

ŠTOKHOLM (W.T.B.). «Nowaja Žizń» nakazywaje, što b. car, caryca i careŭna Taciana zabity i što ŭ Carskim Siale adbylisia panichidy za ich.

Naadwarot, «Nation. Tidende" piše, što Lenin stanoŭ abjawiŭ fałšywymi čutki ab zabojstwie siamji Ramanawych.

MASKWA. Kanferencyja fabryčnych kamisij pryniała rezalucyju, ŭ kataraj haworycca, što ŭsia pramyšlenaść pierachodzić u ruki rabotnickaha klasu, i zabastoŭki stanowiać zdradu proletaryatu.

BERLIN. U Rasiei ŭsie ważniejšyje haliny pramyšlenaści nacyanalizowany. Tarhoŭla žalezam abjaŭlena hasudarstwienaj manopolijej. S pryčyny siłnaha ŭbytku žycharaŭ u Pieciarburzi siem aptek začynieny.

PIECIARBURH. Wybrany 404 bolšewiki, 30 bolšewickich hospitantaŭ, 51 lewy socyal-rewalucyanier, 19 prawych S.-r., 21 mieńšewik.

Z usiaho świetu.

KONSTANTYNOPOL. Pamioršyj sultan Mohammed V radziŭsia 3 wieraśnia 1844 hodu i byŭ synam sultana Abdul-Medjid-Chana. 27 krasawika 1909 hodu—paśla taho, jak sultan Abdul-Hamid II, jaho starejšy brat, byŭ skinut s tronu, da jaho pierajšoŭ tron Kalifaŭ.

Na tron pamioršaha ciapier sultana ŭzyšoŭ jaho małodšy brat, prync Wahit Eddin.

LONDON. Delehaty mižnarodnaj konferencyi akančacielna ŭmowilisia ab budowie tunnelu pad kanałam Lamanš miž Francijej i Anhlijej. Pastanoŭleno ŭraz-že pačać rabotu nad prajektami.

BERLIN. U Bawaryi pačałosia žniwo žyta. Pieršyje wahony sioletniaha zbožža ŭžo opsłany ŭ młyny.

TELEHRAMY

Niamieckije apawieščeńni

5.VII. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha: Na ŭschodzi ad Ipra adkinuty siłnyje nastupleńni worahaŭ. Naabapał Sommy paśla siłnaha ahniu pačalisia anhlickije šturmy. Na paŭnočnym bierazi jany krywawa złamalisia pierad našymi linijami. Na paŭdzionnym bierazi worahi ŭwarwalisia ŭ wiosku i les Amel. Kontratakaj my zadzieržali ich dalejšaje nastupleńnie. Na ŭschodzi ad Wile-Bretonne my adkinuli worahaŭ u ich ułasnyje linii.

Front niamieckaha Naślednika: Na zachodnim bierazi Awr i naabapał En uzmacawalasia bajewaja čynnaść.

6.VII. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha: Čyślenyje nastupleńni worahaŭ na zachodzi ad Langemark adbity. Na poŭdni Sommy ŭzmacawalasia čynnaść artyleryi.

Front niamieckaha Naślednika: Miž En i Marn i na paŭdziennym zachodzie ad Rejmsa ad času da času krapčeła bajewaja čynnaść. Siłnyje nastupleńni worahaŭ proci adrezku Kliňjon adbity. U Šampani — raźwiedki.

7.VII. Zachodni teatr.

Miž Izer i Marn—žywiejšaja čynnaść.

Na zachodzi ad Sato-Tjeri francuzy i amerykancy iznoŭ atakawali wialikimi siłami. Ciažkije štychowyje bitwy trywali da nočy. Ataki adbity. Straty worahaŭ—wialikije.

U wierchnich Wogiezach adbity warožyje nastupleńni pry Hilzenfirst.

Kala wajny.

NJU-JORK 4.VII. (Reŭter). Na mahile Wašyngtona ŭ Maŭnt-Wernon Wilson skazaŭ pramowu:

«Dumkaj Wašyngtona i jaho supracaŭnikoŭ było: dać wolu ŭsim ludziom i abiarnuć Ameryku ŭ prypynak dla ludziej z usich krajoŭ, šukajučych swabody. My majemo hetkije samyje mety. Našaje ŭčaście ŭ wajnie—heta tolki plod taho, čaho jany žadali. Naš pahlad na hetu wajnu taki: z adnaho boku stajać narody świetu, narody ŭsich ras i ŭsich čaściej świetu, a takže Rasieja; z druhoha boku — adzinokaja hrupa ŭradaŭ biez pryjacielaŭ, biez supolnych met — tolki s swaim samalubstwam, i narody hetych uradaŭ u ich rukach słužać adno za materjał dzieła pažaru. Hetyje ŭrady majuć ułaść, wynikajučuju z minułaha času, zusim čužoha i warožaha dla nas. Minuŭščyna i ciapierščyna ŭstupili ŭ bitwu nie na žyćcio, a na śmierć. My nie mahli-by ciarpieć uhody ci paławinnaj raźwiazki. Sajuznyje ŭrady borucca za hetkije mety: 1) źniščeńnie ŭsielakaha samawolstwa i ŭłaści, niebaspiečnych dla sušwietnaha mira; 2) raźwiazka ŭsich pytańniaŭ terytoryjalnych, suwerennych, ekonomičnych i palityčnych na asnowie swabodnaj umowy narodaŭ, biezpasredna zaintaresawanych, a nie na asnowie materjalnaj karyści adnaje starany, karystajučaj s swajho ŭplywu ci siły; 3) Uhoda ŭsich narodaŭ ab adnosinach miž imi apirajecca na pašanie tradycyjnaha prawa cywilizowanaha hramadzianstwa, jakoje istnuje dla paadzinokich hramadzian u cywilizowanych ziemlach; 4) utwareńnie mirnaj arhanizacyi, zabaspiečywajučaj niedapuščeńnie narušeńnia hetaha prawa, i paluboŭnaha suda, jakomu padlehajuć mižnarodnyje sporki.

„Usio heta my možem abniać u adnej dumcy: my dabiwajemsia panawańnia prawa, abapiortaha na ŭhodzie miž upraŭlajemymi i na arhanizawanaj woli čelawiečestwa».

BERLIN (W.T.B.). 6.VII. Stats-sekretar marskoha ministerstwa zajawiŭ, miž inšym, u Reichstagu, što abiecanka amerykanskaha ŭradu wiasnoj 1919 hodu całkom pakrywać straty ad padwodnaje wajny nowabudawanymi karablami, kali wajna papraŭdzie budzie jšče trywać wiasnoj budučaha hodu, akažecca fałšywaj. Padwodnaja wajna pamału, ale biezupynna niščyć hłaŭny fundament i nadzieju sajužnikaŭ zakončyć wajnu pabiedaj. Čysło našych padwodnych łodak, nia hledziačy na nieminučyje straty, ŭsio ŭzrastaje. Čysło warožych tarhowych sudzien, nia hledziačy na ŭsie starańni worahaŭ, usio pamienšajecca.

BERLIN (W.T.B.). U Siarodziemnym mory my zatapili 4 parachody jomkaściu razam 15,000 tonn. U paŭnočnych wodach—15.500 tonn.

BERLIN (W.T.B.) Našy padwodnyje łodki iznoŭ zatapili ŭ Siarodziemnym mory 4 parachody i 3 paruśniki jomkaściu razam 16,000 tonn.

BERLIN. Rejchstag padadzien nowy kredyt na 16 miljardaŭ na wajennyje wydatki.

CIURYCH. Na zasiedańniach serbskaj skupščy y na wostrowie Korfu wyjawiłosia, što bolšaść deputataŭ staić za wiadzieńnie pierehaworaŭ s centralnymi dzieržawami ja prykładu Rumynii.

WIENA. 7.VII. *Uradowa.*. U delcie Pjawe my ŭziali našy wojski nazad na uschodni bierah hłaŭnaha rukawa. Na ŭschodzi ad Monte Pertika u krywawaj štychowoj bitwie adbity italjanskije šturmy.

U Ałbanii miž Dewoli i Ossun francuzy i italjancy śpierša mieli ŭdaču, ale kontratakaj byli adbity.

WIENA (W.T.B.). 5.VIII *Uradowa.* Bitwy ŭ uści Pjawe nie spynialisia i ŭčora. Siłnyje italjanskije ataki zadzieržywalisia našymi kontratakami. Miž Pjawe i Brentaj worahi dalej šturmawali zdabytyje ŭ ich nami 16 červienia pazycyi. Hłaŭnyje siły byli skirawany proci Monte Solaro'a. U wielmi krywawaj štychowoj bitwie worahi, uwarwaŭšyjesia na našy pazycyi, byli ŭ bolšaj čaści pierabity. A astaŭšyjesia žywymi wyhnuty. Straty worahaŭ nadta wialikije.

HOMIEL. Tut wychodzić „Ślubnaja Hazeta". Sudziačy pa abjomu i źmiestu, tutejšaje hramadzianstwa wielmi prahawita na luboŭ... U čyślenych abwiestkach idzie hutarka blizka wykłučna ab lubwi, tady wielmi redka ab ślubie. Istnawańnie hetkaj hazety ŭ prawincyalnym mieści stanowić najlepšuju ilustracyju sučasnaha nastrajeńnia hramadzianstwa.

Pačtowaja skryuka.

Padpiščykam. «Homan» nie wychodziŭ tydzień s pryčyny ahulnaj zabastoŭki naborščykaŭ u wilenskich drukarniach.

ABWIESTKI

Drukowana u drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar Jazep Saławiej.